

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lugduni, M.DC.LI.**

§. 5. Soluuntur argumenta quæ præcisiones obiectivas in omni ente
propugnant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

dicit formaliter ipsam cognitionem, per quam constituitur in statu intentionali, & in esse cogniti: ergo cognitio terminata ad animal, ut intentionaliter existens, & ut cognitum, quod est formaliter idem, debet terminari ad cognitionem, per quam constituitur, sicuti cognitio terminata ad album formaliter, debet terminari ad albedinem per quam constituitur albam formaliter in ratione albi: sed cognitio terminata ad animal, ex vi cuius hoc à rationali præcinditur non terminatur ad cognitionem, neque ad animal ut est formaliter cognitum, neque reflectit supra se ipsam, ut per se notum est; aliud enim est cognoscere animal, aliud cognoscere animal esse cognitum, & aliud præcindere animal à rationali, aliud cognoscere animal esse præcissum: ergo cognitio præcissa animalis non terminatur ad animal ut cognitum, neque ad animal ut existens intentionaliter, sed ad animal secundum se, quod ex eo quod secundum se ipsum cognitionem terminat denominatur cognitum, etiam si cognitio non in illud ut cognitum feratur, sicuti vno terminatur ad extremum, quod vnitur secundum se sumptum, quod non respicit ut vnitum, sed formaliter constituit vnitum.

28 Quarto, etiam si cognitio terminaretur ad obiectum secundum illum statum intentionalem distinctum à physico rei statu, & ab existentia physica rei, necessario deberet terminari ad ipsam physicam rei existentiam realiter vnam, simplicem identificatam cum omnibus formalitatibus, quod sic ostendo. Quando cognosco animal cognosco id, quod physicè, & realiter est à parte rei extra intellectum existens, & id, quod est à parte rei extra intellectum existens per suammet euitatem terminat cognitionem, & de illo enuncio esse principium sensationis, & alia huiusmodi prædicata, alias animal secundum se, & existentia physica illius non esset obiectum mei intellectus, & nulla entitas secundum esse quod in se habet cognosceretur, & consequenter, neque posset amari; quia nihil potest amari secundum rationem illam secundum quam non cognoscitur, & ita Deus non amaretur à nobis secundum esse, quod in se habet, sed secundum esse intentionale, quod isti recentis fingunt distinctum ab esse intrinseco, quod entitas in se habet, quod graui censuræ dignum est, est enim certum Deum amari à beatis, & à viatoribus actu charitatis Theologico immediatè attingente bonitatem infinitam Dei, quæ Deus ipse realiter est infinitè bonus: ergo cognitio terminatur ad esse reale, quod entitas in se habet distinctum ab illo esse intentionali: sed esse physicum, & reale animalis distinctum ab esse intentionali eiusdem animalis, quod recentis isti confingunt est identificatum cum esse reali rationali: ergo si cognitio terminatur ad animal, & non terminatur ad rationale, terminatur ad esse reale & physicum animalis, & non terminatur ad esse reale & physicum rationalis cum illo identificatum: ergo terminatur, & non terminatur ad idem obiectum, quod inuoluit contradictionem, quam à præcindendis obiectiue extorquet argumentum supra factum.

29 Quinto animal habere distinctum esse intentionale à rationali dicit animal ut cognitum distingui à rationali ut cognitio: ergo distingui animal ut cognitum à rationali ut cognitio, dicit animal cognosci cum hac cognitione, & rationale identificatum cum animali non cognosci eadem cognitione, & rationale cognosci illa cognitione, & animal identificatum cum rationali non cognosci eadem cognitione: sed hoc implicat: ergo implicat animal ut cognitum distingui à rationali ut cognitio, seu existentiam intentionalem animalis distingui ab existentia intentionali rationalis, quod est formaliter idem. Minor, seu secundum Antecedens tantum indiget probatione, quam habes in argumento, quod solui intenditur hoc esse intentionali distincto formalitatem, quæ sunt realiter idem, quo ostenditur implicationem inuoluere à duobus identificatis vnum attingi per hanc cognitionem alio non attacto, quod est difficile in obiectiuis præcisionibus, & supponitur in hoc statu intentionali animalis distincto ab statu intentionali rationalis, quo difficultas non soluitur, sed illa, quæ in obiecto percipiebatur, trahitur ad statum illum, quem distingui à cognitione, & obiecto confingitur.

30 Alij desperantes in humanis huic argumento solutionem inueniendam esse, ad sacra confugiunt, & Trinitatis exemplo rem emollire, & distinctionis virtualis remedio medicari præsumunt. Afferunt distinctionis virtualis beneficium posse animal terminare cognitionem, etiam rationale

Francis. de Quirico, Philosoph. Tom. II.

cum illo identificatum eandem distinctionem non terminet, sicuti eiusdem virtualis distinctionis ope potest essentia diuina communicari, & non communicari relatio cum essentia diuina identificata. Sed nihil mihi magis durum, nec magis in hac distinctione desperatum, quam ex exemplo Trinitatis explicari, & distinctionis virtualis ope defendi. Quid enim durius, aut difficilius potest excogitari, quam totam mysterij Trinitatis difficultatem, quod in fidei obsequium intellectum captiuantes credimus in his præcisionibus obiectiuis admitti: Quidve magis desperatum quam distinctionem virtutalem in creaturis fingere, quam non minori difficultate, quam ipsum Trinitatis mysterium in Deo Theologi meditantur, & ad quam in ipso Deo defendendam infinita Dei perfectione se protegent? sed de hoc non plura, ostendi enim Punct. 5. distinctionem hanc virtutalem, neque in ordine ad prædicata physica neque ad intentionalia in creaturis admittendam esse, & sine fundamento in his confingi. Me vide loco citato ubi distinctionem hanc virtutalem in ordine ad prædicata intentionalia ex professo impugnauimus §. 4.

31 Hoc argumentum meum conuincit animum, & me inuitum cogit ad negandas obiectiuas præcisiones in formalitatibus creatis realiter identificatis, expendi enim omnes solutiones, quas recentes, qui quæstionem hanc ex instituto pertractant, & nullam inueni, quæ meus acquiescat animus, & quæ non eandem impugnationem patiaturs quam conclusio sustinet, quæ primò sententia defendens præcisiones obiectiuas traditur. In formalitatibus increatis facilius ego has præcisiones distinctionis virtualis ope defendere, alienum enim non est ab ente increato posse secundum diuersas formalitates realiter identificatas diuersa obire munera, eadem ratione ac si formalitates illæ realiter distinguerentur. Verumtamen pleraque argumenta, & difficiliora, quæ in hac materia fiunt, communia sunt enti creato & increato, quæ solui debent ad negandas has obiectiuas præcisiones in creatis, quibus solutis fundamentum non extat, quod cogat præcisiones obiectiuas in ente creato defendere, & hanc virtutalem distinctionem in ordine ad cognoscendum, & non cognoscendum secundum eandem realem entitatem in ente increato adstruendam: Theologi enim, qui hanc virtutalem distinctionem sunt meditati, illa tantum vtuntur in ordine ad prædicata, quæ in Deo reperiri necesse est, & ratione alia defendi nequeunt, sic plures, qui hanc distinctionem virtutalem in notionalibus admittunt in prædicatis essentialibus à Deo relegant. Dices specialia argumenta reperiri, quæ in diuinis has obiectiuas præcisiones propugnent, sine quibus plura spectantia ad Incarnationis, & Trinitatis mysterium defendi nequeunt, neque de illis adhuc Catholicè loqui possumus. Mouere hæc argumenta Ariagam & alios negantes præcisiones obiectiuas in ente creato ad illas in ente increato admittendas; ego verò censeo omnia quæ in hac re specialiter de ente increato fiunt sufficiens fundamentum non præbere ad has præcisiones in Deo admittendas, quod constabit ex solutionibus, quas prædictis argumentis adhibebo.

§. V.

Soluntur argumenta quæ præcisiones obiectiuas in omni ente propugnant.

32 Obicies primò. Hæc vox homo non significat Petrum, aut Ioannem: ergo significat aliquid commune Petro, & Ioanni: ergo ex parte obiecti significati correspondet illi aliquid commune Petro, & Ioanni quod sit obiectum cognitionis, cui correspondet. Confirmatur: obiectum significatum per hanc vocem prædicatur de Petro, & Ioanne: ergo dicit aliquid commune Petro, & Ioanni: ergo datur ex parte obiecti significati per hanc vocem aliquid commune Petro, & Ioanni obiectiue præcissum per conceptum respondentem huic voci homo. Respondeo ex dictis in Logica conceptum respondentem huic voci homo, & ipsam vocem respicere ex parte obiecti Petrum, Ioannem, Franciscum, & alia indiuidua contenta sub specie hominis, quæ repræsentantur per conceptum quemdam confusum respondentem huic voci homo, ex vi cuius intellectus non discernit inter plura illa, quæ per tale cognitionem attingit, etiam illa attingat ex parte obiecti secundum differetias, ex

A a 2 vi qua

vi quarum inter se discernuntur. Sicuti visio coloris viridis valde distantis colorem attingit secundum differentiam specificam, adeo tamen confusè, ut ex vi illius non discernatur sensus, neque fundamentum tribuat intellectui discernendi inter colorem viridem, & nigrum: eademque ratione, quâ individua per conceptum formalem repræsentantur, significantur per vocem, quæ loco formalis conceptus subrogatur. Ad confirmationem dico obiectum significatum per hanc vocem *homo* quod prædicatur de Petro, & Ioanne non verificari de Petro quatenus verificatur de Ioanne, quia de Petro verificatur quatenus in illo obiecto quod continet collectionem individuorum continetur Petrus, ad quem tanquam ad subiectum verificationis totum prædicatum contrahitur cum dicimus *Petrus est homo*, & de Ioanne verificatur quatenus in illo obiecto continetur ipse Ioannes ad quem tanquam ad subiectum verificationis contrahitur obiectum significatum ex parte prædicati, cum dicimus *Ioannes est homo*. De hoc latius dixi in Logica.

33 Obiicies secundò. Plura possumus prædicare de animali, & de illo cogitare, quæ non cogitamus de rationali, de quo non meminimus, neque de illo possumus verificari: ergo possumus apprehendere naturam animalis præcisam à rationali. Respondeo aliud esse naturam animalis, aliud animal quod est identificatum cum homine, quæ distinguuntur tanquam includens & inclusum; natura enim animalis dicit animal hominis, & equi, seu omnia animalia identificata cum omnibus individuis omnium specierum, & animal hominis dicit tantum animalia identificata cum individuis speciei hominis. Nihilominus omnia, quæ de animali ut sic prædicantur, & cogitantur, possunt prædicari, & cogitari de omnibus speciebus animalis, quia id tantum tribuitur animali ut sic quod tribuitur cuiusque speciei animalis, & cuiusque individuo sub specie animalis contento: sic cum dicimus, *Animal sensitivum* ex parte obiecti idem est ac si diceremus *Homo est sensitivus*; *Equus est sensitivus*, *Leo est sensitivus*, &c. Rursus cum dicimus *Homo est sensitivus* ex parte obiecti idem est ac si diceremus *Petrus est sensitivus*, *Ioannes est sensitivus*, & sic de aliis individuis speciei hominis, & de aliis speciebus respectu suorum individuorum. Ex quo fit ex parte obiecti idem esse dicere, *animal est sensitivum*, ac dicere *hic homo est sensitivus*, & *hic equus est sensitivus*: *hic equus est sensitivus*, & *hic equus est sensitivus* & sic de omnibus individuis omnium specierum, de quibus prædicatur, & cogitatur quidquid de animali in communi, quod ex parte obiecti ab ipsis non distinguitur. Instabis experientia ipsâ tibi notum esse nihil cogitare de Petro, aut Ioanne hoc equo, & illo leone, cum dicis *animal est sensitivum*. Respondeo te tantum posse experientia doceri actu non discernere inter hæc individua cum dicis *animal est sensitivum*, non tamen posse experientia doceri tuam prædicationem & tuum formalem conceptum per quem dicis *animal est sensitivum* non tendere ex parte obiecti circa hæc individua, quæ omnia confusè attingis per illum conceptum, ut ex vi illius nō possis inter ipsa discernere, ac proinde in ordine ad tuam experientiam perinde se habet conceptus ille, ac si individua illa non attingeret, sicuti cum vides colorem viridem valde distantem, de quo non potes enunciare, an sit viridis, an niger, speciem coloris visione pertingis, in ordine tamen ad tuam experientiam perinde se habet visio, ac si non attingeret rationem specificam coloris, sed rationem quamdam communem, seu ac si non attingeret colorem viridem, sed nigrum, quia etsi visio illa attingat colorem viridem, & non nigrum, intellectus dubius remanet, an obiectum visum sit color viridis, vel niger.

34 Instabis: ex vi illius cognitionis, cognosco animal expressè, & distinctè, non cognosco aliquam differentiam expressè, & distinctè: ergo cognitio illa distincto modo attingit animal, ac attingit differentias. Secundò, cognitio illa confundit differentias, & non rationem generis: ergo ratio formalis generis videlicet animalis tenens se ex parte obiecti in se ipsa, & non tantum in connotatis diverso modo attingitur per cognitionem. Respondeo conceptum respondentem huic voci *animal* distinguere omnia individua animalia, & quodlibet illorum, in quæ fertur, ab omni illo, quod non est animal, v.g. à lapide, & ligno, à quibus etiam distinguit differentias omnes específicas, & illarum quamlibet, in quas affirmo ferri cognitionem illam, ex vi enim conceptus respondentis huic voci *animal rationale* non confunditur cum lapide, sed ab illo distinguitur, &

tantum confunditur cum rugibili, & hinnibili. In ordine ergo ad omnia, quæ animalia non sunt æque distincte cognoscitur animal, & rationale per conceptum respondentem huic voci *animal*. Videamus modò an in ordine ad differentias cognoscitur. Ex parte obiecti conceptus respondentis huic voci *animal*, in quo ego affirmo contineri possumus considerare animal hominis, equi, & leonis, omnes rationes animalis dispersas in distinctis speciebus. Possumus item considerare animal hominis seorsim sumptum, & animal equi seorsim sumptum, & sic omnes rationes animalis distributive sumptas: Sic eadem ratione possumus considerare differentias omnes collectivè sumptas per modum unius aggregati, & omnes distributive sumptas, seu quamlibet illarum seorsim sumptam. Si considerentur differentia per modum unius aggregati individui in cludentis omnes differentias, & eadem ratione considerentur omnes rationes genericæ, seu omnes rationes animalis, realiter identificantur adæquate, eademque ratione ex parte obiecti cognoscuntur, ac proinde eademque ratione neque aliquid in altero contentum confunditur cum aliquo distincto ab ipso aggregato, ac proinde aggregata illa individui in sumpta confundi nequeunt, quia confusio semper est cum aliquo distincto ab illo quod confunditur. Dicit insuper vtrumque aggregatum partes inter se confusas, quia in aggregato animalium, animal hominis confunditur cum animali equi, & leonis, & sic de omnibus aliis, & in aggregato differentiarum rationale confunditur cum hinnibili, & rugibili, & sic de omnibus aliis differentis. Hac ratione comparata rationes genericæ, & differentiales in nullo distinguuntur, & absque iniquitate distinctionis, aui confusionis in ordine ad eadem obiecta cognoscuntur.

Possunt insuper comparari differentia distributive sumptæ cum rationibus genericis collectivè sumptis, v.g. rationale cum animali ut sic, seu cum tota collectione animalium individui in sumpta. Hac ratione differentia inadaquate distinguuntur à ratione animalis, rationale enim tantum identificatur cum animali hominis & aggregatum illud dicit præter animal hominis animal equi, leonis, &c. & sic de quibuscumque aliis differentis. Hac etiam ratione differentia confunduntur, illarum quamlibet cum reliquis aliis ab ipsa distinctis, & animal non confunditur, quia sumptum per modum unius aggregati individui in sumpti non habet cum quo confundatur, sicuti neque haberent differentia si eadem ratione sumerentur. In hoc ergo sensu verum est differentias cognosci confusè per illum conceptum, & animal cognosci distinctè, quod nullam arguit præcisionem, quia obiecta realiter adæquate non identificantur, distinguuntur enim inadaquate ut dictum est sicuti distinguitur animal hominis ab animali ut sic, seu ab aggregato animalium hominis & leonis, quod dicit conceptus communis animalis.

Tertiò si ex parte vtriusque aggregati rationes in illo contentæ sumantur distributive, & distributio sit accomodata ita ut rationale comparetur cum animali hominis, cum quo identificatur, & rugibile cum animali leonis, æque distinctè, & confusè rationes genericæ, & specificæ cognoscuntur, quia sicuti ex vi conceptus respondentis huic voci *animal*, rationale confunditur cum rugibili, hinnibili & reliquis, sic animal hominis confunditur cum animali equi, cum animali leonis, & reliquis, & sicuti animal hominis per eundem conceptum distinguitur ab omni illo quod non est animal, sic rationale ab omni non animali per eundem conceptum distinguitur, quia tantum confunditur cum aliis differentis animalis, quarum quamlibet identificatur cum propria ratione animalis. Ex his constat factâ comparatione inter rationes genericas, & específicas adæquate identificatas, omnes eadem distinctione, eademque confusione in ordine ad eadem obiecta cognosci.

Obiicies tertiò. Quando video equum à longe, cognosco esse animal, & non cognosco esse hinnibile: ergo cognitio illa fertur in rationem genericam, & non attingit rationem specificam. Vidi plures, qui magis faciunt hoc argumentum, quod mihi alicuius momenti nunquam fuit, habet enim solutionem non difficilem, & in sensationibus instantiam patitur manifestam, quâ admitendas non esse præcisiones obiectivas positiuè suaderetur. In primis in isto visione

visione externa coloris viridis, ex vi cuius non potest sensus neque intellectus discernere inter colorem viridem, & nigrum, & tamen fertur in differentiam specificam coloris: ergo non ex eo quod intellectus non possit ex vi huius cognitionis discernere inter species, non inferitur ex vi huius cognitionis non attingere differentiam specificam. Ex hoc argumentum desumo ad impugnandas has præcisiones. Totum illorum fundamentum desumitur ex eo quod intellectus discernat rationem genericam, & non specificam. Sed idem contingit in sensibus, & tamen in sensibus hæc præcisiones non admittuntur: ergo neque ex hoc fundamento præcisiones sunt in intellectu admittendæ, quod destructo vix mediocre aliud reperitur ad has præcisiones suadendas. Respondeo viso equo distanti, quem intellectus non discernit dupliciter se posse gerere intellectum; aliquando enim, cum tantum percipiat illud obiectum visum se progressu mouere, hunc discursum conficit: *omne quod se mouet est animal: hoc se mouet: ergo hoc est animal*: quod ex parte obiecti est idem ac dicere: *omne quod mouetur est homo vel equus, vel leo, &c. hoc mouetur: ergo est equus vel leo, &c.* in quo nulla est præcisio sed affirmatio specierum sub disunctione de illo subiecto, quæ fieri non posset si cognitio ad species non terminaretur. Neque ex hac enunciatione præcisio aliqua inferitur, quia quando dico, *illud individuum humanum quod video, est Petrus, vel Paulus*, etsi non possum determinate dicere *est Petrus*, neque possum dicere *est Paulus* non abstraho rationem communem à Petro, & Paulo, sed utrumque agnosco, & sub disunctione prædico. Dixi utrumque ex parte obiecti esse idem, quia ex parte obiecti animal, & aggregatum specierum, quæ sub animali continentur, non distinguuntur; ac proinde animal ex parte vnius extremi, & ex parte alterius species animalis videlicet homo, equus, leo, & sic alia, non distinguuntur, siue species disunctiue, siue copulatiue significentur, quia modus iste significandi non se tenet ex parte obiecti, sed ex parte actus. Differunt ergo discursus supra dicti tantum ex parte actus per distinctum modum apprehendendi idemmet obiectum, quod per modum vnius simplicis obiecti potest intellectus apprehendere per conceptum respondentem huic voci *animal*, vel per modum plurium entitatum per conceptum respondentem huic complexo *homo, vel equus, vel leo, &c.* ex his discursibus, qui ex parte actus distinguuntur potest intellectus vnum, vel alterum efficere, & frequentius fit discursus ille per terminum complexum, & cum videmus animal à longè, & speciem non discernimus, dicimus, *animal illud, vel est equus, vel leo, &c.* & dubitamus ad quam ex his speciebus pertineat, quod signum est illas sub speciali differentia, etiam ex parte actus attingere.

38 Alio modo se potest gerere intellectus nullam apprehendendo rationem animalis in communi, neque species aliquas sub disunctione, quia tunc non occurrit intentionalis species impressa ad producendam speciem expressam, quæ ex parte actus repræsentat rationem, neque ex parte obiecti alia obiecta sub disunctione, sed tantum apprehendendo quoddam principium singulare determinatum operationis, quam ab illo obiecto videt procedere, quod infer arguens ex actu ad potentiam, & ita obiecto illi, quod videt à se moueri, tribuit principium se mouendi, quod nomine animalis significat, aut principium sentiendi si nouit obiectum illud aliquam sensationem exercere, aut aduertit principium motus progressui, & principium sensationis realiter nunquam separari. Tunc ergo intellectus affirmans obiectum illud esse principium motus progressui, seu sensationis nihil cogitans de ratione alia communi, neque de speciali aliqua differentia, de qua nec dubitat, sed tantum tunc agnoscit præcisè obiectum illud esse principium talis operationis, cognoscit differentias omnes, quæ sunt in illo obiecto, & principium ratiocinandi si tale animal sit homo, vel sentiendi si sit equus, illa tantum operatione connotata, ratione cuius connotationis ex parte actus tantum cognosci dicitur principium illius operationis, etiam si ex parte obiecti cognoscantur omnia principia cum illo identificata.

39 Obiicies quintò ex doctrina modò tradita. Sensatio tantum dicit ordinem ad principium sensitiuum: ergo sensatio tantum ducit in cognitionem principij sensitiui. Respondeo sensationem dicere ordinem ad principium illud, à quo procedit, ex quo fit nullam sensationem dicere ordinem, neque esse connexam cum sensitiuo in communi, neque

Francis. de Quiedo, Philosoph. Tom. II.

cum puro sensitiuo, seu non identificato cum alia differentia, quia nulla est sensatio, quæ procedat à sensatiuo in communi, neque à puro sensitiuo, qualibet enim procedit à sensitiuo identificato cum aliqua differentia, ab homine videlicet, vel ab equo, cum quo habet connexionem, & in cuius cognitionem ducit tanquam in terminum connexionis, & relationis, sensatio enim hominis non magis refertur, neque connectitur cum animali, quam cum rationali, sed ad utrumque refertur, quia ab utroque tanquam ab eodem principio, eademque simplicissima entitate procedit; & sic sensatio equi æquè refertur ad hinnibile, & ad animal, & sic de quacumque alia sensatione in particulari. Dicitur autem sensationem procedere ab homine ut animali, & non ut rationali, non quia hæc sensatio, quæ de facto ab homine procedit, per se ipsam non procedat à rationali, sed quia potest dari alia sensatio, quæ non dependeat à rationali, & nulla potest dari, quæ ab animali non rationali, sed cum alia quacumque differentia identificato procedat, quod fundamentum tribuit intellectui, ut sensationem tribuat formalitati animalis, & non formalitati rationalis, ut in simili dixi Punct. 4.

40 Instabis: Etiam si sensatio hominis connectatur cum homine, & in illius ducat cognitionem, & sic sensatio equi, & qualibet sensatio in particulari, sensatio tamen ut sic vniuersaliter sumpta tantum ducit in cognitionem animalis secundum se præcisè ab omni differentia. Respondeo sensationem ut sic ducere in cognitionem animalis ut sic, quod non est ratio aliqua animalis à differentiis ex parte obiecti præcisè, sed quoddam aggregatum specierum animalis, quæ tantum cognoscuntur connotatis operationibus similibus non connotatis dissimilibus, quæ cuiuslibet specti propriæ sunt.

Obiic. sextò. Potest considerari calor fluens ab agenti, & non receptus in passio: ergo potest considerari actio, quin consideretur passio, seu receptio, cum quibus est identificata. Respondeo concedendo antecedens, & negando consequentiam, quia defectus cognitionis caloris ut recepti in passio non provenit ex eo, quod non cognoscatur totum illud, quod intrinsecè est receptio, sed ex eo, quod non cognoscatur passum, seu subiectum distinctum à receptione in ordine ad quod eadem formalitas actionis dicitur passio, & receptio. Itaque eademmet entitas ex eo, quod cognoscatur cum subiecto dicitur cognosci formaliter ut passio, & eadem intrinsecè inuariata cognita secundum eadem formalitates intrinsecas, ex eo quod cognoscatur connotato principio tanquam potentia, cuius illa sit actus dicitur passio, actio enim ut actio non differt à passione ut passione in ordine ad intellectum per aliquid identificatum cum actione, & passione, quæ in re sunt idem, sed per diuersa connotata, seu per eadem diuersa cognita.

42 Obiicies septimò. Actio ut actio non distinguitur obiectiue per aliquod prædicatum illi intrinsecum à passione cum qua identificatur: ergo non potest cognosci actio ut actio quin cognoscatur passum. Sequelam probò: Passio ut passio dicit ordinem ad passum: sed actio ut actio non distinguitur à passione: ergo actio ut actio dicit ordinem ad passum tanquam ad potentiam cuius illa sit formalis actus, eadem ratione quæ passio dicit eundem ordinem. Respondeo negando sequelam. Ad confirmationem dico actionem ut actionem entitatiue & ex parte obiecti, adhuc per rationem, non distingui à passione, distingui autem in ordine ad nostrum modum concipiendi. Vnde licet formalitas actionis, & passionis sint idem obiectiue, quia tamen distinguuntur formaliter ex nostro concipiendi modo, debent cognosci per diuersa connotata extrinseca, per quæ formaliter distinguuntur, quia eadem indiuisibilis formalitas cognita cum principio actiuo tanquam cum potentia cuius sit actus dicitur actio, & cognita cum principio passiuo tanquam cum potentia cuius sit actus dicitur passio. Instabis: Entitas intrinseca passionis habet connexionem essentiali cum passio: ergo si cognita actione necessario cognoscitur passio, cognosci debet id, quod cum passione connexum est: ergo debet passum cognosci eodem modo, quo cognosceretur passione cognita eo ipso quod cognoscatur actio. Respondeo entitatem intrinsecam, tam actionis, quam passionis habere connexionem essentiali cum principio actiuo, & passiuo, quia quidquid conuenit actioni realiter, debet realiter passioni conuenire, & è contrariò: posse tamen entitatem intrinsecam, actionis, & passionis eandem omnino cognosci sine extremis,

Aa 3 ad

ad quæ dicit ordinem, quia cognitio confusa respectus, seu relationis non requirit cognitionem omnium extremorum, ac proinde eadem formalitas realis actionis, & passionis, seu idem utriusque respectus aliquando cognoscitur cum principio actus cuius est actus, & dicitur cognita formaliter ut actio, & non ut passio, etiam si ex parte obiecti formalitas intrinseca passionis cognoscatur; aliquando vero eadem formalitas, seu idem respectus cognoscitur cum altero extremo videlicet principio passivo cuius est actus, & tunc denominatur passio, & differt ab actione per connotatum extrinsecum videlicet subiectum, seu potentiam passivam, cuius est actus. Itaque cognitio actionis, & passionis ad eandem formalitatem intrinsecam tenent se ex parte obiecti directi terminatur, quia tantum per connotata extrinseca differunt actio & passio, ratione quorum eadem formalitas modo actio, modo passio denominatur.

§. VI.

Soluntur argumenta, quæ præcisiones obiectivas propugnant in ente increato.

42 **S**pectata fuit olim opinio, quæ præcisiones obiectivas admittit in Deo ut notat Hurtadus disp. 6. sect. 4. subsect. 6. modo tamen non desunt, qui existimant non posse sine illis veritas mysterij Trinitatis defendi. Vtraque tamen sententia longè abest ab omni censuræ calumnia, & ab illa omnino est independens veritas mysterij Trinitatis, & cuiusvis prædicati intrinseci Deo. Ratio est perspicua: Hæc rationis distinctio, seu hic modus præciscendi, siue formalis, siue obiectivus, formaliter consistit in nostra cognitione: sed quidquid est in Deo est independens à nostra cognitione: ergo est independens ab his formalitatibus obiectivis: ergo, siue ego præscindam, siue non præscindam, essentia divina communicabitur, & paternitas non communicabitur: ergo quacumque præcissione, siue obiectivâ, siue tantum formali admissâ, hæc propositio, *essentia communicatur*, erit vera, & hæc propositio, *paternitas communicatur*, erit falsa, siue essentia, & paternitas ex parte obiecti, siue tantum ex parte actus præciscantur, eodem enim modo loquimur de his, quæ ex parte actus præciscimus, ac si ex parte actus præcisceremus, & in ordine ad hæc prædicata *communicatur*, & *non communicatur*, non tantum loquimur de essentia, & paternitate etiam si tantum ex parte actus distinguantur, eodem modo ac si præciscerentur ex parte obiecti, sed eadem etiam ratione, ac si ex parte rei realiter distinguerentur.

43 Hæc ratione ductus affirmo negandas esse præcisiones obiectivas in formalitatibus increatis. Ita Nominales omnes apud Hurt. suprâ: & Caiet. & Fonseca, qui præcisiones obiectivas in creaturis admittunt, illas in Deo negant apud eundem Hurt. §. 137. Consentit P. Valentia in Contr. lib. 1. de Trinit. cap. 230. & 1. parte, disput. 2. quæst. 4. punct. 1. ubi asserit mysteria in Deo defendi per distinctionem virtualem independentem ab omni rationis distinctione. Neque Soar, & Vasquez, alique quam plures, qui à Nominalium sententia recedunt eam impugnant, quia aliquid ex illa contra naturam Mysteriorum Dei inferatur. Accedunt P. Soar. lib. 4. de Trinit. cap. 7. & 8. Arrubal. 1. part. t. 2. disp. 101. Granados t. 3. 1. partis, tract. 30. disp. 4. sect. 2. qui docent relationes includi in essentia divina adhuc per intellectum, ita ut sine conceptu metaphysico illarum essentia divina non possit cognosci, neque possint mutuo ab essentia præcisci, sine quo putat mysterium Trinitatis non posse componi, quasi esse Dei infinitum, & increatum, Trinum, & unum dependeret à nostris conceptibus, & ab imperfectione cognoscendi illorum. Standum ergo est sententiæ, quæ has præcisiones obiectivas Deo negat, quia nihil speciale est, quod has præcisiones obiectivas in formalitatibus increatis propugnet, ut ex solutione argumentorum constabit.

44 **O**biicies primò. Si in divinis non datur abstractio, qui cognoscit naturam Dei, cognoscit personalitates divinas: ergo qui cognoscit Deum ut unum, illum cognoscit ut trinum cum personalitatem Trinitatis ab essentia unitate non distinguatur. Respondeo verum esse cognoscentem essentiam divinam eadem cognitione attingere entitativè personalitates, ut mysterium Trinitatis, non tamen mysterium cognoscere per conceptum respondentem his vocibus *Deus est trinus, & unus*, sed per alium confusorem respondentem his vocibus *Deus est unus ex vi cuius Deus Trinus*

& unus, qui de facto cognoscitur, non discernitur ab alio Deo non Trino, si per impossibile daretur, vel si mente fingatur, à quo discernetur Deus Optimus Maximus respectu intellectus cognoscentis per alium expressiorem conceptum respondentem his vocibus, *Deus est trinus, & unus*, & ita naturalis Philosophus, qui ex creaturarum cognitione tantum Deum cognoscit, etiam si ex parte obiecti Trinitatem attingat non potest dicere *Deus est trinus, & unus*, neque aliquid cogitare de Deo trino, & uno ut distincto ab alio ficto, qui non esset trinus, sed tantum unus. Ac proinde Philosophus qui ita confuse Trinitatem cognoscit, perinde se habet ac si illam non cognosceret, sicut qui apprehendit tantum rationem præcisam animalis, etiam ex vi illius cognitionis attingat differentias individuales Petri, qui est animal, nihil potest de Petro ut distincto ab omnibus animalibus ex vi illius cognitionis iudicare, & perinde se habet respectu Petri cogniti ac si illum non cognosceret. Cognoscere enim aliquod obiectum ex parte obiecti tantum, & non ex parte actus, non dicitur simpliciter cognoscere in ordine ad intellectum cognoscentem, sicut non dicitur potentiam visivam videre relationem transcendentem coloris, quia illam ex parte actus non videt, etiam si ex parte obiecti relatio illa attingatur per actum.

Instabis: ergo diverso modo cognoscit Philosophus unitatem essentia, & Trinitatem personarum siquidem potest affirmare Deum esse unum, & non potest affirmare Deum esse trinum, ex vi cognitionis, quam ex effectibus à Deo productis depromit. Respondeo: quancumque affirmationem, seu cognitionem tendentem in Deum ut unum, tendere in Deum ut trinum non per conceptum expressum respondentem his vocibus *Deus est trinus*, sed per alium confusorem respondentem his vocibus *Deus est unus*, ex vi cuius Deus trinus, & unus tenens se ex parte obiecti confunditur cum alio Deo, qui esset, vel qui fingi potest tantum & non Trinus. Quæ diversitas conceptum non est formaliter, & directè in obiecto primario cognito, sed formaliter in ipsis cognitionibus, & obiectivè in mediis quibus obiectum directum cognoscitur. Quia quando formatur conceptus respondens his vocibus *Deus est unus*, cognoscitur obiectum per connotata distincta ab illis, quibus cognosceretur idem obiectum per conceptum respondentem his vocibus *Deus est trinus, & unus*.

Obiicies secundò. Etiam si essentia sit eadem cum personalitatibus, essentia communicatur, & paternitas non communicatur: ergo datur distinctio virtualis inter essentiam, & paternitatem: ergo ex vi huius distinctionis poterit unum sine alio cognosci: ergo ex eo quod essentia terminet cognitionem, & non paternitas, non inferetur duplex contradictoriū, videlicet cognosci, & non cognosci eandem entitatem. Respondeo has propositiones, essentia communicatur, & paternitas non communicatur, esse admittendas propter revelationem Dei, & distinctionem virtualem in ordine ad hæc prædicata, si ex veritate illarum inferatur talis distinctio. Non tamen ideo licet nobis sine alia revelatione alia similia prædicata in quacumque materia confingere, alias possemus quam plurima concedere, in quibus esset eadem difficultas, idemque mysterium ac in Trinitate. Ac proinde admissis reverenter propositionibus de fide in argumento propositis, & admissâ distinctione virtuali in ordine ad illa prædicata, nego eandem distinctionem in ordine ad alia extrinseca Trinitati, nolo enim multiplicare mysteria, neque ad illa recurrere in re purè naturali, & Philosophica, & facilia per difficillima explicare.

Obiicet tertio. Defendi non posse plures propositiones spectantes ad mysteria fidei sine hac præcissione obiectiva, quia si in conceptu obiectivo naturæ includitur paternitas ex parte obiecti, cum dicimus *natura communicatur*, quod est de fide, dicimus, *paternitas communicatur*, quod est hereticum: ergo ut hæc propositio *natura communicatur*, defendi possit, necessum est has obiectivas præcisiones admittere. Idem dico in hac propositione *Filiatio producit*, cuius subiectum si ex parte obiecti naturam includeret, esset idem ac dicere *natura producit*, quod dici nequit, similiter in hac propositione *Verbum fuit immediatè unita humanitati* si ex parte subiecti includitur obiectivè respectu cognitionis tota Trinitas, quia Verbum identificatur cum essentia, & hæc cum tota Trinitate, sequitur esse idem, ac dicere, *tota Trinitas fuit immediatè unita humanitati*, quæ omnia sunt absurda & manifestè contra fidem Catholicam.